

Naročnina za celo leto
2 K.

Posamezna številka velja
6 vin.

Naročnina se tudi na
pol leta plačuje in se
mora poslati vnaprej.

Cena oznanil je za eno
stran 64 K, 1/2 strani
32 K, 1/4 strani 16 K,
1/8 strani 8 K, 1/16 strani
4 K, 1/32 strani 2 K, 1/64
strani 1 K.

Privečkratnem oznanilu
je cena posebno znižana.

Za oznanila (inserate)
uredništvo in upravni-
štvo ni odgovorno.

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Ptuj v
gledališkem posloppju
štev. 3.

Štajerc izhaja vsaki drugi
petek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastoj.

Rokopisi se ne vračajo
in se morajo najdalje do
ponedeljka pred izdajo
dotične številke vpsolati.

Štev. 16.

V Ptuj v nedeljo dne 5. avgusta 1906.

VII. letnik

Babilonski stolp.

„In Gospod jim je zmešal jezik, da
niso eden drugega več razumeli...“

Ko so svetopisemski židje v svoji oholosti
hoteli zidati stolp do nebes večnega Jehove, ko
v svoji nadutosti mislili, da so višji in moč-
nejši nego stvarnik sam, — jim je Bog jezik
zmešal in niso se več razumeli... Tudi slovenski
prvaki so zidali leta za leti na svojem babi-
lonskem stolpu, ali danes se podira njih zgradba,
danes se ruši njih nadvlada, danes se sami ne
razumejo več...

Kako navdušeno so zagovarjali prvaško
„edinstvo“. Imenovali so se sicer na tihem „li-
beralce“, „klerikalce“, „radikalce“, — ali „edini“
so si bili v zatiranju nezavednega ljudstva, trepe-
lega v nevidnih verigah sužnosti ter duševne in
gospodarske odvisnosti. In zidali so na babi-
lonskem stolpu naprej... Ustvarjali so posojil-
nice, sebi v dobiček, ljudstvu v škodo. Ures-
ničavali so konzumne in produktivne zadruge,
metli sebi v dobiček, ljudstvu v škodo. Ustanov-
ljali so čitalnice ter „izobraževalna“ društva, ali
prvi nauk jim je: izobrazba za nas prvaške
vrote, ljudskim čebelam pa neumnost, neizobrazbo.
Širili so svoja mladeniška in deviška „Marijina
društva“, ali devišstvo ni bilo nikjer v taki ne-
umnosti kot v teh društvih... In zidali so na-
prej na babilonskem stolpu. Na tisoče slabih
kajp so zmetali med ljudstvo, kakor so: „Po-
dajanje o satanu“, „Grofica beračica“, njih časo-
pisje pa je vedoma in hote širilo neumnost in
vzornoneumnostni listi so „Novi slovenski

Štajerc“ (ton te cunje bi opravičil ime „Novi
svinjski Štajerc“), „Gospodar“, „Naš Dom“ itd.
— Tako so pripravili ljudstvo srečno na stališče,
da čita komaj pratiko in da mu je domovina
obdana s kitajskim zidom. In prvaki so zidali
babilonski stolp naprej...

Zdaj pa se podira njih zgradba, kajti eden
drugega ne razumejo več.

V Ljubljani so razbili klerikalci shode libe-
ralnega Tavčarja baje zaradi „volilne pravice“. Tavčar in njegovi pristaši vpijejo, da so kranjski klerikalci „Efijalti, ki so prodali štajerske in koroške Slovence“. Kutarski prijatelji klerikalca dr. Šušteršiča pa zopet vpijejo, da so kranjski liberalci „ničle, ki so brez pomena in veljave“. In ta koncert traja že mesec za mesec, tako da človeka ušesa bole.

Ali še naprej! Klerikalci sami med seboj
se ne razumejo več. Koroški prvaški klerikalci
z dr. Brejcom na čelu zbrali so se na shodu v Celovcu in so sklenili hudo nezaupnico kranjskim klerikalcem ter izjavili, da se ne udeležijo katoliškega shoda v Ljubljani. Doživeli smo torej slučaj, da izključe vrana vrani okoli. Klerikalce ubija klerikalca in kmalu bodo frančiškani kmetske župnike klofotali, Brejc prime škofa Jegliča za vrat, Korošec zlasa Lampeta, kute bodo letele po zraku in — prvaki babilonski stolp se podere, da se potrese zemlja.

Na Štajerskem je ta zmešnjava posebno značilna. Komaj se je prikazal novopeceni poslanec Korošec na Dunaju, že je prišel zahrbtno ruvati proti hofratu Ploju. Tiho a brezobzirno mu koplje grob, kajti do politično dete Korošec, ki

nosi še lupino jajca na hrbtnu, hoče biti nezmo-
ljiv kot rimski papež in samovladar kot ruski
car-batjuška.

Prvaško časopisje pa daje sliko te zmeš-
njave. „Slovenec“ v Ljubljani ima le psovke in
zabavljanje za vse druge. „Slovenski Narod“
nima drugega gradiva kakor očitjanje, da so kle-
rikalci izdajice. „Mir“ v Celovcu javka in joka:
„Pokopani smo in klerikalci so tega krivi“. „Gospodar“ trobi Koroščevo pesem. „Domovina“
pa je celo odslovila svojega urednika Špindlerja;
lastnik „Domovine“, znani Hribar, ki si dela s
časopisjem in s tovarno za nogavice denarje, ki
izrablja v svoji tovarni nadoletne, komaj šoli
odrasle otroke, — ta Hribar razume, da se na-
pravi s klerikalci boljši kšeft kakor z naprednim
mišljenjem. Vse, vse se toraj podira...

A zakaj se gre? Tega mi sami ne vemo
in gospodje, ki se pripravajo, še manj. Leta za
leti so delali grehe in kupili kletve na se in
zdaj se masenjejo ti grehi. Prvaki so ustvarili
„politiko“, tako nizko in ničvredno, kakor je
nima noben drugi narod, — „politiko“ blata,
laži, goljufije, osebnega egoizma. In zdaj so
prišli v predpustno, karnevalsko „politiko“, —
kot našemljene maske plešejo okoli „naroda“
in mu obljubujejo nebesa, — in „narod“ jih
čuje, gleda začudeno te komedije ali pa dremleje
naprej... Prišla pa bode ura, ko vstane narod
in prežene z mokro cunjo te nadležne, žegnane
in nežegnane „babilonce“...

Podiraj se torej, prvaški stolp ošabnosti in
nadutosti, — tvoj padec odpre novemu življenju
novo smer in pot.

Kako naj pokončujemo škod- ljivce sadnih dreves?

Zadnji čas je sadjereja jako dobro napredovala med
našim slovenskim ljudstvom in kmetje so spravili v žep
murskateri groš za svoje sadje. Vendar je še, zalibog,
kakaj kmetov, ki se za to važno panogo gospodarstva
na svojo lastno škodo še premalo brigajo, zlasti, če jim
drevesa par let zaporedoma ne obrodijo. Kriv pa si je
kmet v časi sam, ker ne uničuje škodljivcev sadjarstva.
Mi vam želimo v naslednjih vrsticah tiste škodljivce
opisati, preskrbeli smo za to tudi slike ter vam bomo
svetovali, katerih pripomočkov naj se opreimate, da ohrani-
te svoja sadna drevesa zdrava ter jih osnažite vsako-
vrstnega škodljivca mrčesa. Ob enem opozarjamo tudi
na izmeritavde Hirsch v Celovcu v današnji številki,
ki izdaje izvrstne pasti, v katere se lovi škodljiv mrčes
na naših sadnih drevesih.

Jabolčni tontič (die Obstmade. Carpcapsa po-
monana.)

Sadje, jabolka in hruške, je večkrat črvido, to pri-
haja od črva drobnega, sivorjavega metulja, ki le po
noči in zvečer leti. Zvečer, če s palico vdaris po dre-
vesni veji, zleti, a kmalu zopet izgine v drevesnem vrhu.
Poletuje koncem maja do konca junija in polaga svoja
jajčica na mlade plodove. Najrajši to stori tam, kjer se
plod dotika kakega lista ali kakega drugega plodu.
Solnčna toplota izleže iz jajčic drobne gosencičke. Tiste
se potem zavrtajo v mlado sadje in se zroč bližajo peš-
kišču (Kerngehäuse), kjer pokončajo seme. V vsakem
pokvarjenem sadju je po navadi en tak rudečkasti črvi-
ček.

Kadar črv požre peškiščo, sadje odpade, je —
črvido. Ali zdaj tudi črv ne potrebuje več svojega do-
sedajnega stanovanja, izleže iz sadja, spleze na deble in
se skriva v mah ali v razpokline in drevesne špranje pod
skorjo. Tam prezimi in v majniku prihodnje leto se za-
bubi. Stiri tedne pozneje se prikaže metulj, ki se takoj
napoti v vrh, kjer se spari in odloži jajčica.

Škoda, ki jo napravila ta škodljivec sadjarstva, je
znatna, saj črvicega sadja nihče rad ne kupuje in ne je,
ta mrčes pa včas vse sadje okuži in zato je treba ta
mrčes z vsemi možnimi sredstvi zatirati. Metulj je
droben, tega ni mogoče loviti, ali črvice, ki se naha-
jajo v spomladi v cvetni časi (Kelchhülle), lahko uničimo
s strupeno tekočino. Napravimo zmes iz arzenika in
bakrenove vode, v katero pomešamo nekaj apna in s
tem drevesa poprašimo. Dalje moramo vsak dan pobiri
prerano odpadlo sadje in ga pokriti svinjam.
Skorjo z drevja je treba ostrgati, kajti gosenci se na-
pravljajo med in pod skorjo gnezda, kjer potem preži-
mujejo.

Drevesa moramo osnažiti ter namazati z apneno
vodo, ki debela pomladi in uniči škodljivo zalego. Po
druhih naprednih krajih, zlasti na Nemskem, uporab-
ljajo za uničevanje tega škodljivca takozvane gosencičke
pasti, ki so takole narejene: Od maja do septembra se
ovijejo jabolane in hruške približno en meter nad zemljo
z rahlimi, navadnimi povresli iz slame ali ravno tako

debelimi kitami iz mehkega sena, ki se pritrdijo z na-
vadnim motvozom (spago) na debela. Čez nje se pri-
čvrstijo in sicer tudi z motvozom kakih 15 cm. široke
krpe debelega papirja, ki delajo nekako streho nad na-
pravo. Na Nemskem, na Koroskem in Zg. Štajerskem
pa uporabljajo posebnih umetnih pasti. Najboljša taka
past je takozvana Hirschbergova gosencička past „Einfach“.
Komur ni treba gledati na denar, si jo lahko vsaj za
poskusno preskrbi pri tvrdki Hirsch v Celovcu, kakor
se razvidi iz inserata v naši današnji številki. Kadar
gosenci padejo s črvidim sadjem na tla, jo takoj po-
pihajo na drevo nazaj, da tam prezimujejo, ali vse se
v pasti vlove. Začetkom februarja se past odvzame in
zazge. —

Jabolčni cvetoder
(Der Apfelstecher —
Autonomus pomorum)
je drug jako nevaren
škodljivec sadjarstva.
To je breznožna ličinka
drobnega, 3—5 mm
dolgega, kostanjevo-rja-
vega rilčkarja. Telesce
je pokrito s fino rjavjo
dlačico. Rilček je dolg
in tanek.

Spomladi, ko začnejo
popi našega jabolčnega
drevja brsteti, zapusti cvetoder svoje skrivališče. Oplo-
jen hrošč položi v mlad pod jajčice, ki se iz njega v 8
dneh napravi ličinka, rdečkasto prežan črv. Cvetni popi
postanejo sprva rumeni, pozneje zarjave, se nagrbantijo
in naposled posuše. Ljudstvo imenuje to prikazen „smod“
(Brenner, Seng, Honigtat der Apfelblüte), črv je to
naredil. V 14 dneh potem se v posušenem cvetnem
popu napravi iz ličinke huba (die Larve wird zu Puppe)
in v 5 tednih, preden cvet odpade, izleže iz hube hrošč.
Tisti čez leto životari na drevesu, na zimo pa si poišče
skrivališče pod drevesno skorjo, v mahu in med skorje-

